

досліджувані зрілого віку стверджували, що інтерес дотримання релігійних обрядів полягає у духовному зростанні, умиротворенні, шанобливому ставленні до предків та поваги до релігійних цінностей. Крім того, обізнаність та поінформованість в основах християнської етики дає можливість оперувати та користуватися деякими релігійними поняттями у реальному житті.

Отже, результати дослідження демонструють, що досліджувані юнацького та зрілого віку мають домінуючий зовнішній тип релігійної орієнтації. Мотивація дотримання релігійних обрядів пов'язана з потребами в захисті та частішому спілкуванні з родиною, з повагою до традицій і дотриманням християнської етики. Проте, досліджувані віком 35-40 років мали інтерес до духовного зростання та відчували потребу у саморефлексії та прощенні за скоєні гріхи, що свідчить про вищий прояв мотивації дотримання релігійних обрядів, ніж у досліджуваних віком 19-23 роки.

Список використаних джерел

1. Гаєвська Т.І. Обряд як соціокультурний феномен // Питання культурології: Збірник наукових статей. Вип. 20 / Київський національний університет культури і мистецтв. – К., 2004. – С. 26-30.
2. Климець Ю.Д. Купальська обрядовість на Україні. – К.: "Наукова думка", 1992. – 221 с.
3. Пирог А. Трансформации христианских ценностей в современном украинском обществе / А. Пирог // Горизонты образования. - Севастополь, 2004. - №1. – С. 105-110.
4. Пирог Г. Психологічні аспекти функціонування релігійних цінностей (християнський аспект) / Г. Пирог // Українське релігієзнавство : Бюлетень Української Асоціації релігієзнавців і Відділення релігієзнавства Інституту філософії імені Г.С.Сковороди НАН України. – Київ, 2006.– Вип. 39. – С. 93-102.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ НА РІЗНИХ ЕТАПАХ ОНТОГЕНЕЗУ

Людмила Котлова

кандидат психологічних наук,
доцент кафедри теоретичної
психології та психології розвитку

Валентина Ковтун

студентка 6 курсу,
соціально-психологічного
факультету

Сьогодні варто замислитися над тим, як вберегти себе та своє психологічне здоров'я від негативних впливів. Дослідження позитивного функціонування людини є визначальною рисою сучасної психології. Поняття психологічного благополуччя

якнайкраще дозволяє охарактеризувати позитивне функціонування людини. Психологічне благополуччя включає в себе велику кількість факторів, таких як: соціальні(сімейний стан та зв'язки з оточуючими), матеріальні (матеріальне забезпечення), особистісні (самоприйняття) тощо [3].

Кожна вікова група має свої більшою або меншою мірою виражені конструкти, які відповідають за їх психологічне благополуччя.

Проблемою психологічного благополуччя вчені активно почали займатися з 60-х років ХХ століття. В цей період сформувалися два погляди на розуміння даного поняття: гедоністичний та евдемоністичний. Основа гедоністичних підходів полягає в суб'єктивізмі. На перше місце, згідно гедоністичних поглядів, виступають переживання самої людини, її оцінка власного стану, ставлення до оточення. Теоретичну основу гедоністичного підходу було закладено американським психологом Н. Бредбурном. Структура психологічного благополуччя, відповідно до його моделі, являє собою баланс двох видів афектів – позитивного і негативного. Перший пов'язаний з життєвими подіями, які несуть в собі радість і щастя, тобто позитивні емоції і переживання. Другий несе в собі всі негативні емоції, такі як образи, розчарування, страх тощо. Тому відповідно до його теорії показником психологічного благополуччя є різниця між двома даними факторами – позитивним і негативним[2].

Послідовником Н.Бредбурна був Е.Дінер, який також був прихильником гедоністичного підходу дослідження психологічного благополуччя. Він ввів поняття «суб'єктивне благополуччя», яке виділялось ним як один із компонентів саме психологічного благополуччя. Тобто в даному випадку виділяються три складові: задоволення, прийняття емоцій і неприйняття емоцій.

Евдемоністичний підхід базується на розумінні психологічного благополуччя як результату розвитку і саморозвитку особистості. Особистість, перетворюючи себе, перетворює навколишній світ і в такий спосіб досягає внутрішньої гармонії (Карен Ріфф). Вона зазначала, що не всі дії, які несуть в собі позитив та гарні емоції, сприяють задоволенню особи, прямо пов'язані з психологічним благополуччям. В структуру психологічного благополуччя К.Ріфф виділила шість компонентів: самоприйняття, позитивні відносини з оточуючими, автономія, особистісне зростання, керування навколишнім середовищем, наявність цілей в житті.

Окремої уваги заслуговує аналіз феномену психологічного благополуччя представлений у роботах вітчизняних дослідників П.П. Фесенка та Т.Д.Шевеленкової [3]. Учені доводять, що поняття

психологічного благополуччя є складним цілісним переживанням, що виражається у суб'єктивному відчутті щастя, задоволеності собою й особистим життям, а також пов'язане з базовими людськими цінностями та потребами.

Підлітковий вік є періодом самоствердження, психологічні реакції цього періоду виникають при взаємодії з навколишнім середовищем і нерідко формують характерну поведінку[1].

Юність, на думку В.І. Слободчикова, - завершальна стадія персоналізації. Самовизначення, як особистісне, так і професійне, - характерна риса юнацтва. Емоційність даного вікового етапу проявляється в особливостях переживань з приводу власних можливостей, здібностей і особистісних якостей[1].

Дорослість є найменш вивченим періодом онтогенезу, для якого характерні найвищий рівень розвитку духовних, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей людини. На цьому етапі виникають специфічні особливості Я-концепції, спонукальної та емоційної сфер особистості, змінюється спосіб життєдіяльності (створення сім'ї, сімейні стосунки, батьківські функції, кар'єра, творчі досягнення тощо)[1].

Психологічне благополуччя – один із аспектів психологічного здоров'я особистості, прояви якого спостерігаються у будь-якому віці. Дана проблема є вагомою і варта уваги дослідників нашого часу.

Список використаної літератури

1. Заброцький М. М. Вікова психологія : навч. посіб. / Заброцький М. М. – К. : МАУП. - 1998. – 192 с.
2. Созонтов А. Гедонистический и эвдемонистический подходы к проблеме психологического благополучия / А. Созонтов // Вопросы психологии. – 2006. - №4. – С. 105 - 114.
3. Фесенко П. Что такое психологическое благополучие? Краткий обзор основных концепций / П. Фесенко // Изд-во Московского гуманитарного университета. – 2005. – Вып. 46. – С. 35 – 48.